

RĂSPUNSUL TINERILOR LA INOVAȚIA EDUCAȚIONALĂ

SORIN MITULESCU

*L*ucrarea pornește de la inventarierea unor inovații educaționale specifice etapei actuale, când în România se fac eforturi de trecere – alături de partenerii europeni – la o societate a cunoașterii.

Depășirea rămânerilor în urmă se realizează atât la nivelul sistemului de învățământ, cât și la cel al unor oferte educaționale alternative.

Sunt trecute în revistă o serie de modalități noi, netradiționale de educație.

Față de aceste provocări și oferte educaționale, studiul nostru a încercat să înregistreze reacția tinerilor (elevi și studenți), care sunt pe cale de a își contura un stil educațional propriu, în funcție de acceptarea inovațiilor sau de ignorarea acestora.

Concluzia comunicării este că, în momentul de față, doar o mică parte dintre tinerii din România sunt pregătiți să profite de pe urma inovațiilor educaționale. Cei mai mulți se păstrează încă într-o stare de pasivitate și conservatorism.

***Cuvinte-cheie:** inovație educațională, educație alternativă, stil educațional.*

Proiectele de cercetare realizate în ultimii ani în cadrul ANSIT¹ – *Educația, cultura și creativitatea în viața tinerilor* (proiect prioritar, Programul CERES, 2002–2005) și *Tinerii și formele alternative de educație în contextul societății bazat pe cunoaștere* (grant CNCSIS, 2007–2008) au încercat să găsească răspuns la câteva întrebări majore.

- Cum afectează schimbările educaționale tânăra generație?
- Cum influențează așteptările tinerilor aceste schimbări?
- Cum pot tinerii să influențeze deciziile care se iau în societate cu privire la propria lor socializare?

Investigațiile au pornit de la o imagine de ansamblu asupra evoluției sistemelor educaționale și a modului în care acestea au acceptat inovația.

Adresa de contact a autorului: Sorin Mitulescu, Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor, str. Dem. I. Dobrescu, nr. 4–6, sector 1, București, România, e-mail: sorin.mitulescu@ansitromania.ro.

¹ Agenția Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor, Direcția de Studii și Cercetări pentru Probleme de Tineret.

EDUCAȚIE ȘI INOVAȚIE

În societățile tradiționale, inovarea care conducea la dezvoltare socială era extrem de rară și apărea cu totul întâmplător. Predomina preocuparea pentru menținerea ordinii sociale și aceasta se reflecta, printre altele, într-un sistem de educație extrem de rigid. Educația avea loc, într-o măsură importantă, în mediul familiei, se realiza într-un spirit de supunere față de norme și reguli, urmărind să-i transforme pe tineri în adulți foarte asemănători cu înaintașii lor. Un eventual inovator sau nonconformist era aspru pedepsit.

În societățile industriale moderne, oamenii devin mai liberi în raport cu familia și societatea, dar sunt, în schimb, mai constrânși de presiunile pieței. Tinerii sunt învățați de timpuriu să funcționeze ca mecanisme eficiente, raționale și foarte specializate; cât privește creativitatea, aceasta ar urma să se manifeste numai în limitele impuse de nevoile sistemului industrial – bancar de creștere a productivității, fapt ce impune noi limite procesului educațional.

Aceste realități s-au reflectat și în modelele teoretice asupra educației. Sistemul de educație a fost considerat, la început, prin natura sa, ca unul dintre contributorii principali la conservarea ordinii instituționale.

În țările foste comuniste din Europa Centrală și de Est, sistemele educaționale au fost construite și adecvate în mod special nevoilor caracteristice economiilor centralizate, reflectând existența monopolului absolut al statului în educație. Lipsa de preocupare pentru eficiența învățământului și pentru calitatea indivizilor școlarizați era caracteristică acestui tip de societate. Sistemul de învățământ prezenta caracteristici de natură a diminua substanțial capacitatea de performanță și, mai ales, stimularea creativității:

- *egalitarism*;
- *învățământ reproductiv, necreativ*;
- *centralism birocratizat*; lipsa autonomiei școlilor și ruptura dintre școală și comunitate, dintre școală și viață (piață);
- *paradigma producției școlare de masă*, reflectată în principal de inadecvarea ofertei de educație la nevoile diferiților beneficiari și ignorarea alegerilor exercitate de elevi sau de alți actori ai educației.

Evaluarea curențelor majore ale organizării și funcționării sistemului de învățământ a făcut ca *reforma învățământului să devină o prioritate strategică a reformelor perioadei de tranziție*.

Provocările societății cunoașterii

În societățile postmoderne, informaționale, ale cunoașterii, tinerii sunt afectați de schimbările contemporane ale carierei. Aceste schimbări se văd atât la nivel socioeconomic (cariera „fără frontiere”), la nivelul resursei umane care intră în instituțiile de formare – *generația Y* (Howe, Strauss, 2000), la nivel psihomoral –

fărâmițarea caracterului în noul capitalism (Sennett, 2000) –, sau la nivelul calității vieții/ mobilitatea și fragmentarea identității (Bauman, 2000).

Vechile modele ale liniarității și succesiunii clare între formare și profesie sunt, în foarte mare măsură, depășite: granițele între formare și inserție profesională devin tot mai fluide (Jigău, 2001), iar studiile vorbesc de o medie de șapte ani de astfel de treceri puternice (Franke, 2004), până la o stabilizare de debut a carierei. Formarea contemporană trebuie să facă apoi față unei vieți profesionale în care media *schimbărilor locului de muncă* este de 5–11 ori pe viață, așa încât competențele transferabile și transversale sunt tot mai necesare. Școala, indiferent de nivel, nu mai poate emite pretenția de a oferi pregătirea completă pentru posturile pe care le va ocupa absolventul.

Mentalitatea inovatoare și favorabilă cunoașterii nu mai este un fenomen limitat la psihologia individuală, ci ajunge să se instituționalizeze și să transforme sistemul însuși; specializarea este limitată la o perioadă din existența profesională; procesul de educație dobândește un caracter de permanentizare; între educație și profesie nu se mai manifestă aceeași continuitate ca în trecut, iar indivizii trebuie să se specializeze continuu, uneori să reia procesul de la capăt, să se recalifice.

Educația familială se reduce mult ca pondere, iar școala nu mai face față singură cerințelor pieței, facilitând dezvoltarea formelor alternative de educație; acestea permit specializarea individului pe o nișă tot mai îngustă a pieței, a profesiilor etc.

Educația nu mai este un proces unidirecțional, ci, mai degrabă, interactiv, în care subiectul educației are o putere din ce în ce mai mare în a-și alege formele de educație, iar furnizorul de educație face eforturi din ce în ce mai mari de a se adapta cerințelor celor supuși educației.

Din descrierea stadială prezentată mai sus rezultă o serie de schimbări majore ce este de așteptat să se producă în domeniul educației:

- de la eficiență mecanică și repetitivitate, la creativitate și experiență directă;
- de la unidirecționalitate rigidă, la interacțiune și interactivitate;
- de la școala de tip *Comenius* închisă, suficientă pentru sine, la integrarea în comunitate;
- de la o educație cât mai strict specializată pentru o viitoare profesie foarte bine definită, la pluralism educațional și traiectorii profesionale multidirectionale;
- de la etatism și autoritarism, la descentralizare și democratizare;
- de la austeritate și lipsă de mijloace tehnice, la implicare financiară privată și abundență de tehnologii informaționale și de comunicare (TIC).

Deși studiile consacrate în ultima vreme inovației educaționale s-au focalizat, aproape exclusiv, pe rolul jucat de noile tehnologii (vezi, de exemplu, Ana Maria Marhan, *Inovație și schimbare în educație*, 2004), investigațiile noastre au condus și la identificarea altor agenți ai schimbării și inovării educaționale:

- oferta școlară recent „modernizată”, prin flexibilizarea curriculei și aplicarea de noi proceduri de evaluare;
- educația non-formală, promovată atât sub forma instruirilor specializate și pragmatice cât și prin modalități participative și inovative;
- formarea profesională furnizată de firme specializate, cu scopul de a suplini lipsa de adaptare a forței de muncă la solicitările practice;
- formarea oferită de firme propriilor angajați sau viitorilor angajați;
- voluntariatul, ca formă de educație prin acțiune;
- programele de formare și de promovare oferite de instituțiile de cultură: teatre, muzee, biblioteci publice, centre de tineret, cu scopul de a atrage publicul, răspunzând cât mai bine așteptărilor acestuia.

O ipoteză particulară a fost aceea că tinerii sunt în stare să-și construiască o strategie proprie a procesului educațional prin care trec. Ei nu ar mai reprezenta un element pasiv al educației, ci ar marca o contribuție proprie la managementul educațional personal. Asemenea tineri se caracterizează printr-un adevărat „stil educațional” și sunt dispuși la inovare, la căutarea de noi soluții. Întrebarea este dacă asemenea personalități se manifestă într-o proporție semnificativă în lumea școlii românești.

Testarea ipotezelor s-a realizat cu ajutorul unui set de tehnici de cercetare, prin procedeul triangulației între metode cantitative² și calitative.

OPINIA TINERILOR FAȚĂ DE INOVAȚIA EDUCAȚIONALĂ

Un sondaj național în rândul populației tinere, realizat în 2003, evidențiază faptul că:

- numai 28% dintre tineri au avut măcar o idee proprie pe care să vrea să o pună în practică;
- creativitatea, dispoziția spre inovare a tinerilor reprezintă, mai degrabă, un mit și un stereotip social, decât o realitate constatată.

Dar chiar și tinerii considerați creativi³ și care reprezintă o minoritate în rândul generației lor se manifestă prin valori modeste ale unor indicatori de performanță educațională.

Cei mai mulți tineri sunt (sau își doresc să fie) inovativi. Modelele din generațiile anterioare sunt puțin prețuite de către tineri. Ei vor să aibă un stil personal, să găsească soluții proprii la anumite schimbări și să adopte într-o măsură mai mică modele sau soluții puse la dispoziție de părinți sau de profesori.

---

² Datele cantitative provin din două sondaje de opinie, unul realizat în 2003, pe un eșantion național de 1 200 de tineri între 15 și 29 de ani și unul realizat în 2008, pe un lot de 600 de elevi și studenți din diferite zone ale țării.

³ Pe baza propriei lor aprecieri.

Tabelul nr. 1

Opinii și comportamente ale tinerilor	Creativi	Necreativi
Folosește zilnic internetul.	17%	3%
Citește zilnic cărți.	16%	6%
Face parte dintr-o organizație.	13%	4%
Utilizează internetul.	49%	10%
Citește zilnic ziare, reviste.	30%	9%
Folosește zilnic casete audio, video, CD.	52%	30%
Utilizează computerul.	60%	17%
Nu găsește condiții să-și pună ideile în practică.	58%	43%
Nu găsește condiții să se realizeze în țară.	72%	63%
Consideră că lectura nu stimulează imaginația.	17%	35%
Nu găsește un loc de muncă.	33%	55%

Opinia generală a tinerilor despre sistemul de învățământ este puternic segmentată. Cei mai mulți dintre tineri (**47%**) nu au putut formula o părere clară cu privire la calitatea sistemului de învățământ. Ponderea celor mulțumiți este egală cu a celor nemulțumiți (de **24%**). O astfel de structurare a opiniilor despre sistemul de învățământ reflectă diversitatea condițiilor de funcționare a acestuia, dar și eterogenitatea așteptărilor față de el. Sistemul de învățământ oferă, în momentul de față, motive de mulțumire, dar și altele, de insatisfacție. Este de remarcat faptul că ponderea elevilor care nu se pot pronunța în aprecierea calității sistemului de învățământ este semnificativ mai ridicată decât în cazul tinerilor absolvenți de studii superioare: 51,2%, față de 42,9%. Și acest rezultat poate constitui un semnal pentru faptul că foarte mulți elevi nu au evaluat cu suficientă stăruință și seriozitate mediul în care își desfășoară o foarte mare parte din viață. Ei ar trebui să fie mai mult încurajați în această direcție, a formării unei păreri proprii despre școala în care învață. O asemenea implicare ar conduce la instituirea unui climat mai propice schimbării și inovației.

Dincolo de orientarea general favorabilă în descrierea profilului profesorilor, ceea ce mulțumește cel mai puțin pe cei tineri este tocmai existența valorilor scăzute ale toleranței și comunicativității acestora, în raport cu părerile, ideile lor.

Climatul creativ în școală

Din analiza comparativă a itemilor selectați pentru a operaționaliza calitatea climatului inovativ din învățământul românesc am putut stabili care sunt indicatorii cel mai bine apreciați de beneficiarii sistemului. Din seria de 10 indicatori aleși pentru a exprima calitatea climatului, *atmosfera destinsă* din interiorul școlii se constituie ca principalul *punct tare* al sistemului. Relațiile între elevi și profesori par să permită operarea cu metode și strategii personale, nestructurate. În contextul stimulării creativității, această caracteristică poate reprezenta un avantaj. Totodată însă, se poate constitui și într-un obstacol în calea modificărilor sau reformei sistemului către proceduri mai adaptate cerințelor.

Ceea ce pare că lipsește cel mai mult în climatul școlii românești este recunoașterea meritului personal și dreptului de proprietate asupra ideilor originale pe care elevii le emit. Foarte mulți subiecți (86%) susțin că în școală exista obiceiul copiatului. Se pare că s-a constituit, în acest sens, chiar o tradiție culturală, cu efecte esențiale asupra societății.

Un alt element insuficient dezvoltat în cadrul școlii este comunicarea pe orizontală.

Ce înnoiri și-ar dori tinerii? Experiența unui concurs⁴

Concursul s-a desfășurat în licee, antrenând echipe formate de elevi la propria lor inițiativă, și a constat în găsirea celor mai inspirate modalități de exprimare a ideii de *Europa*, ca și a *ce anume reprezintă țara noastră în cadrul european*. Succesul acestei activități și popularitatea de care s-a bucurat în rândul elevilor a pus în evidență necesitatea unor inovații apreciate. Elevii apreciază în mod deosebit și se simt stimulați de flexibilitatea cadrului organizatoric, de practicarea unui stil simplu și accesibil. Iată ce au apreciat elevii cel mai mult în cadrul acestei inițiative:

- elevii au găsit un cadru mult mai puțin rigid decât cel cu care erau obișnuiți în școală;
- au apreciat că sarcina la care trebuiau să răspundă era una de grup și nu doar individuală, așa cum se obișnuiește la școală;
- s-au bucurat că puteau constitui ei singuri echipele, grupurile în care să lucreze. Mai mult, la a doua sa ediție, concursul a permis chiar constituirea unor echipe formate din elevi care să provină de la școli diferite. Spargerea acestor bariere instituționale li s-a părut elevilor atrăgătoare;
- elevii apreciază ceea ce vine din afară, ceea ce nu este obișnuit, ceea ce este nou, ceea ce iese din rutina zilnică a programei. Au sesizat că cei care vin din afară le propun un alt mod de lucru, au un alt limbaj, un alt stil de comunicare și asta este pentru ei stimulat;
- limbajul simplu, apropiat de stilul lor obișnuit, abordabil folosit de către formatorii implicați în acțiunea-concurs;
- participarea benevolă la concurs îi face să se simtă importanți; o văd ca pe ceva care le cere să emită idei proprii, să fie creativi, să nu repete ceea ce au învățat sau ce li s-a spus de către adulți;
- tot ce era diferit de ceea ce găsesc la școală. Au apreciat că au putut să iasă din cadrul școlii. Consultanții au încercat să folosească această nevoie resimțită de către elevi. Au încercat să-i scoată din spațiul școlar, să-i transfere într-un alt spațiu, diferit de cel școlar;
- cei din mediul rural au apreciat că au putut să iasă din mediul lor, au venit în oraș, s-au bucurat de micile plăceri ale orașului;
- că au putut să producă ceva, activitatea lor având o finalitate, un rezultat. Ei sunt deja familiarizați cu ideea de proiect, cu rolul unui asemenea mod de a gândi, dar foarte rar au ocazia să pună în practică așa ceva;

---

⁴ Note pe marginea discuției purtate cu unul dintre consultanții proiectului *Europa la liceu*.

- li s-a sugerat că ideile noi pe care le emit ar trebui să plece de la ceea ce există deja, de la ceea ce are o experiență pozitivă. Așa ar fi mai ușor de pus în practică. Asta ar însemna că în habitusul școlar pe care îl au tinerii nu există obișnuința de a se documenta asupra ceea ce este de fapt, ce este în realitate. Creativitatea lor se manifestă mai ales pornind de la situații ipotetice;

- informațiile care li s-au dat mai ales pe bază de imagini, de film. Au putut să vadă lucrurile și li s-a sugerat ca și proiectele pe care le realizează să poată fi „văzute cu ochii”. Generația actuală de tineri este mai familiarizată cu imaginile, este mai sensibilă la imagini;

- ar dori în școală să aibă un spațiu de dezbatere liberă;

- profesorii au manifestat interes pentru găsirea unor noi modalități de comunicare cu elevii. Au părut dispuși să-și îmbogățească metodele, folosind și experiența educației nonformale.

Rezultatele unui alt sondaj de opinie, realizat în 2005, la comanda Consiliului Britanic din România, întărește concluziile noastre. Dacă 42% dintre subiecți apreciau că ceea ce se predă în școală este folositor, 56% considerau că metodele de predare folosite nu au capacitatea de a angaja activ elevii și studenții în procesul de învățare. Fără a reprezenta o evaluare directă a climatului creativ, această opinie descrie un sistem de învățământ de tip tradițional, axat pe metode de tipul „dictării”, cu o programă supraîncărcată, cu metode rigide de evaluare și care nu încurajază formarea unor deprinderi de tipul abilităților de comunicare, deprinderilor tehnice, lucrului în echipă.

Modificarea rolului profesorului în procesul educativ: profesorii ar trebui să aibă disponibilitate crescută pentru schimbare, să fie mai degrabă persoane care facilitează procesul de învățare, decât persoane care dețin „adevărul absolut”.

STILURI EDUCAȚIONALE ȘI PROMOVAREA INOVAȚIEI

Dacă în 2003 am împărțit populația tânără în creativi (inovativi) și necreativi (conservatori), în 2007 am continuat cercetările pe linia descrierii unor „stiluri” culturale și educaționale. Interviuurile cu studenți au pus în evidență manifestarea unor stiluri alternative.

- Tinerii cu un stil activ, inovativ, sociabil valorizează oportunitățile educaționale alternative:

- „mi-am căutat un job pentru că deja mă gândeam că o să termin facultatea și nu voi ști să fac nimic”.

Tot în cadrul acestui al doilea stil sunt prezente componentele de globalizare și de utilizare a internetului pentru propria pregătire profesională:

- „Am fost ajutată de comunitatea globală”.

- „Pe bloguri nu este impostură. Totul este transparent”.

• „Am făcut și traininguri care costau. Și afară și în țară. Dar nu mi-a fost condiționat accesul la informație. Traininguri: strategie, creativ briefing, cercetare – creativă. Pe unele le-am găsit eu. Sau firma a întreat ce ați vrea să faceți ca să vă dezvoltați?”

Tinerii cu stil „activ” ... „se preocupă foarte mult de școală, învață. Ei vor să ajungă în cercetare, învățământ. Au pornit prin forțe proprii: fac proiecte (educație, cultură) în grupuri; *learn by doing* primează”.

Aceștia valorizează oportunitățile educaționale alternative. Ei caută alte surse pentru a învăța, inclusiv o slujbă, chiar dacă nu are legătură directă cu facultatea urmată:

• „Înveți mult mai mult, la nivel practic”.

• „Prin acest job, am reușit să văd calea către un viitor, o carieră” – au fost multe lucruri noi pe care le-am învățat și pe care am putut să le aplic”.

Dar pentru toți, indiferent de opțiune, școala se prezintă ca un mediu ostil, uniformizator, care nu tratează elevii individual, ci doar în funcție de propriile sale reguli arbitrare:

• „Elevii nu-și știu drepturile” – „sistemul te determină să crezi că tu ai o problemă” – „dacă ajungeam în biroul directoarei, se pornea de la premisa că eu am făcut ceva. Nu se lua în calcul și varianta că profesorul ar fi greșit”.

• „Tinerii nu sunt foarte protejați; din școală (liceu) am învățat o lecție de viață – că dacă țineam capul puțin mai jos, aș fi avut o viață mai liniștită = să fiu mai diplomat”.

• „Când eram în liceu credeam că doar eu sunt responsabil pentru dezvoltarea în domeniile care mă interesau; nu vedeam/ nu căutam deloc partea instituțională”.

• „La liceu, lucrurile scapă din mână. Liceul se deteriorează din cauza bacalaureatului. Bacalaureatul stresează foarte mult. Copiii împart materiile în utile (legate de bac) și inutile”.

• „Partea de „**interesant**” și de „**practic**” lipsește la școala noastră”.

Tinerii și-ar dori ca școala să le ofere aceleași satisfacții ca și cele pe care le au în contact cu noile tehnologii multimedia și de care sunt acum fascinați:

• „Mulți studenți spun că nu învață nimic practic la facultățile lor. Profesorii le spun cum era acum 100 de ani, nu arată nimic într-o eră care este atât de vizuală. Din școală pleci numai cu niște teorii frumoase. Nimic nu i-ar împiedica pe profesori să-și facă cursurile mai atractive, cu materiale video, cu elemente noi”.

• „E de neconceput să nu ai *e-mail*-ul profesorului ca să-l contactezi sau să nu poți utiliza materiale de pe Internet”.

Surse de învățare

Internetul rămâne, în opinia acestor tineri, cea mai bună sursă de informare, lipsită de barierele financiare: trebuie doar să știi să delimitezi. Acesta ascunde însă și riscul educației de unul singur.

- „Totuși, nu e bine să fii autodidact. Nu poți să sistematizezi singur. Ar fi bine să avem o școală bine pusă la punct”
- „Noi suntem o generație care peticește foarte mult. Luăm informații din foarte multe părți, dar nu avem un „big picture”. Avem foarte multe antenuțe foarte superficiale. Educația alternativă nu poate să suplinească un efort de învățare foarte susținut”.

- „Educația de pe stradă – un vocabular groaznic. Te formează, dar în ce?”

Pornind de la aceste ipoteze reformulate în termenii limbajului folosit de tinerii interlocutori, să facem și analiza unor date rezultate din cercetarea prin chestionar. Aceasta a cuprins un lot de 458 de tineri, în marea lor majoritate elevi de liceu, dar și alte categorii de tineri aflați în diferite modalități de pregătire formală sau nonformală. Opțiunile educaționale (în sens foarte larg) le-am operaționalizat sub forma a 10 afirmații referitoare la educație sau școală, pentru care li s-a cerut tinerilor să-și exprime acordul sau dezacordul. Constatăm că, deși foarte mulți tineri își doresc să poată fi inovativi, să experimenteze, ei nu realizează încă, în suficientă măsură, cât de puțin le oferă școala în această direcție. Destul de mulți dintre tineri continuă să accepte sistemul vechi de învățământ care a promovat meditațiile și nu sunt foarte critici cu școlile din România.

CONCLUZII

În actuala etapă tinerii nu au devenit încă pe deplin capabili să-și definească o strategie proprie a participării lor la educație, în ciuda prezenței pe piața educațională a unor oferte tot mai diverse.

Ei nu se manifestă încă suficient de critic față de imobilismul manifestat în școală și nu profită, în suficientă măsură, de alternativele care li se propun.

Totuși, atunci când o inițiativă inovatoare este prezentată cu suficientă pricepere în fața elevilor, aceștia se arată interesați și apreciază beneficiile oferite de noile metode educaționale.

BIBLIOGRAFIE

1. Bauman, Z., *Modernitatea lichidă*, București, Editura Antet, 2000.
2. Franke, S., „Les études, le travail et la combinaison études – travail chez les jeunes”, *Emploi du temps et transitions au cours de la vie*, 1998, n° 3, „Statistique Canada”, Ottawa, 2004.
3. Howe, N., Strauss, W., *Millennials Rising: The Next Great Generation*, New York, Vintage Books, 2000.
4. Jigău, M., *Consilierea carierei*, București, Sigma, 2001.
5. Sennett, R., *The Corrosion of Character, The Personal Consequences of Work in the New Capitalism – Le travail sans qualités, les conséquences humaines de la flexibilité*, Paris, Albin Michel, 2000.

The paper begins with an inventory of educational innovations currently developing in Romania, when the country is making efforts (together with the European partners) to create a knowledge society.

The state of lagging behind is being overcome both at the level of the educational system and that of an alternative education.

Several new, nontraditional educational paths are reviewed.

Facing these educational challenges and offers, our study tried to register the reaction of pupils and students, who are about to outline a personal educational style, depending on acceptance or ignorance of these innovations.

The final conclusion is that, at present, only a small part of the Romanian youngsters is ready to take benefit of the educational innovations. Most of them still have a passive and conservatory mood.

Keywords: *educational innovation, nontraditional educational ways, educational style.*